

A. 1326.

Merekivi.

(Bernstein.)

Saksa keelest E. Ebeling'i järele jutustanud

T h. R ä h n.

~ ~ ~ ~ ~
Siind 6 kop.
~ ~ ~ ~ ~

W ö r n l.

W. Schreiber'i trük ja kulu.

1881.

Zensuri poolest lubatud. — Tallinnas, ſet 16. Märtſil 1881.

I.

Torm müras ja ulus hirmsaste. Väanemeri saatis oma wahutawaid laeneid wasta madalat kallast, kelle ligidal kalameeste küla Albet seisab. Wihma sadas kui oa warrest. Wiina-kuu pilkane pimedus kattis maad. Arwa pilkusiwad mõni minut katkenud pilwede wahelt tähed. Mitmed kohtunud jüdamed tukjusiwad majakestes. Palju märgi silmi wahtisiwad läbi aknate mere pääle.

Sonniku oli meri wainne olnud. Küla mehed oliwad kala püüdma läinud; nüüd lükkas möllaja meri neid ühest paigast teisi. Kodu jäänud naesed ja lapsed sirutasiwad palwes käed taewa poole. Ühes neist kõigeparematest majakestest istusiwad kolm inimest ümmarguse laua ümber; üks habemik, päiwapõlenud näoga wana mees, üks ühe ehk kaheteistkümmne aastane poijike ja tema ema, kes ikka aknast wälja wahtis ja tormi kuulas.

„Söö ometi üks lusika'gi täis juppi, Els,“ ütles wana-kene, kätt õe õla pääle pannes, „se saab sulle hea olema, mõtle kui kaua ja haige olid! mes peab siis Martin'ist saama, kui sa jälle põdema jääd!“

„Oh minu Martin!“ õhkas truu abikaas, sirutas käsi taewa pole, astus akna juure ja ütles nuttes: „Taewane Isa aita! kes teab kus ta nüüd on; ehk on laened teda juba ära-neelnud!“

„Kumal olin mina, et Martin'i ta meele tuletasin,“ ümises wanamees ja lõi käega otja ette. „Minu kohus oleks olnud oma õde trööstida ja talle tõisi mõtteid meeletuletada.“

„Kas on tõsi, on, et see tuletorn, kus sina wahtimas käid, kõigub ja wäriseb, kui kange tuul on?“ küsis poisike, ennast wanakese ligi litsudes.

„Tõsi kül,“ kostis onu.

„Seda tahaksin mina näha ja tunda,“ wastas pois.

„Sest ei saa sina ühtegi kasu Hansuke,“ ütles onu ja jilitas poisikele punasid palgeid. „See liikumine teeb palju inimeisi merehaigeks.“

„Kas metspardid ifka weel wasta torni aknaid lendawad?“ küsis pois.

„Weel ifka. Pardid lendawad jääl nii kõwaste wasta aknaid, et uimatselt maha kukuvad“, oli onu wastus.

„Waesed linnud“, ütles Hans kaashalelikult.

„Nii ei ütle üks torniwaht mitte“, mõtles wanamees, „ta on nende tulearmastajade pardide üle rõõmus, korjab neid teisel hommikul ja müüb linnas ära.“

„Aga Els!“ rääkis ta edasi ja astus akna juure, „kuula minu juttu ja tule akna alt ära; külm tuul puhub läbi seinä pragude; see läbi wõib sinu wana haigus jälle tagasi tulla. Istu meie juure. Siin laua ümber ei käi tuul nii pääle.“

„Hirm huffab mind“, wastas ohkades naesterahwas, keda wenna käsi tasakeisi laua poole tõmbas.

„Ei, kes tohib nii arg olla“, ütles mees, „seda ei wõi keegi tormiks nimetada, waewalt tuuleks.“

„Meie oleme Jumala warju al“, hüüdis pois ema ümber tinni wõttes, ja pühtis pisaraid oma sinistest silmist.

„Teie hulgast ei mäleta keegi seda tormi, mis „Hommiku“ pääle langes“, ütles wanamees ja rääkis edasi: „Mõni aasta

tagasi sõitjivad neli uhket laewa „Hommit“, „Shtu“, „Lõuna“ ja „Põhi“ Swiinemünde sadamast mere pääle. Rõik olivad otsast otsani ühtemoodi. Nemad tahtsivad Austraalia maale Melbourne linna jõuda. Laewade omanik lubas kaptenile, kes enne teiji säetud paika jõuab, 500 rubla auu-palgaks anda. Nüüd võite arvata, et igaiüks esimene püüdis olla.“

„Kellele sai se raha“, küsis pois.

„Lõuna“ kaptenile; se oli üks mõistlik ja ettevaatlik mees ja sõitis parajal viisil. Aga „Hommitu“ juhataja mõtles üksi raha pääle, tõmbas kõik purjed lahti ja sõitis nii kui vähe võis. Kange maru tõusis. Mäeförgused laened weerjivad kange mürinaga wasta laewa. Laew oli liig kermest sõitmisest wigaseks jaanud ja — waus põhja.“

„Mis meestest sai?“ küsis pois kartlikult.

„Mehed päästjivad ennast paatidesse, ja rahahimulik kapten võis rõõmus olla, et eluga pääsis.“

Sel filmapilgul rapputas tuulehoog maja, kiskus atna lahti ja puhus tule ära.

„Armas taewane Isa“, kisendas perenaene, „nüüd ma enam ei wõi kannatada, ma pean merekaldale minema!“

„Els“, ütles wanakene, tema wend, „mõtle oma terwise pääle, ära mine külmetama.“

„Ma ei mõista muud midagi mõelda, kui aga et minu armas mees wist surmaga wõitleb. Ära hoia mind enam finni — ma pean minema.“

Rutuga jooksis ta kapile, wõttis rāti ümber, pani pojale soema kuue selga ja tõttas majakesest wälja. Pea läks ka wend tema järele.

Rõik küla naesed olivad juba wäljas ja wahtsivad mäsfaja mere pääle.

„Wahel walgustas kattenuid pilwede wahelt kuu wihast merd; süiski ei olnud, niikangel kui kurb film ulatas, muud midagi näha, kui wahutawad laened.“

„Kõik, kõik on kadund!“ wigas üks wana emakene ja kattis muutsjude filmi.

„Ja ka minu armas abikaas Martin!“ wastas Els.

„Mo ija, mo armas ija!“ kaebas Hansuke ja temaga hulk teisi nutjaid lapsi, igauks oma ema juures liiwa sees küsitades.

„Kes peaks siis koke meelt ärabeitma?“ waigistas õnnetumaid tuletorniwahi Robert'i jäme hääl. „Et niisuguse ilmaga teie armsjad tagasi tulla ei saa, mõistab igauks, kellel aru peas on. Dodake jeni kui wesi woolamist jätab, siis tulewad meie tublid kalamehed.“

„Oleks sul õigus olema“, õhtas öde Els.

„Eõeste tulewad nemad tagasi, kui tuul puhumist jätab — kas teie ei tunne“, hüüdis Robert rõõmsaste, „ilm on juba wagasemaks läinud.“

Temal oli õigus. Tuul waifnes, meri ei mõllanud enam nii kangeste. Sing rinnus hafas fergemalt käima; lootuse täht hafas paistma.

„See on joiwõimata, et nemad kõik terwed tagasi tulewad“, tähendas üks ema, kelle ainus poeg mere pääl oli.

„Teie saate nägema“, kostis torniwaht.

„Minagi tahaks jeda uskuda“, ütles üks noor neitsi, kes kaua waifselts Sumalat oli palunud; „Sumal ehk halastab minu peigmehe Mooritse pääle ja päästab teda surmast.“

„Uhu aga, kül Sumal aitab“, hüüdis troostirikas Robert.

„Kas peaks isalõlema hea jaat olnud?“ küsis Hans.

„Meie tahame Sumalat tänada ja õnnelikud olla, kui ta weel elus on“, wastas ema.

„Eks“, ütles wend, „ära enam rahutu ole ja ohka. Tee minu tahtmise järele ja mine tupp; sul on jo külm.“

„Ei mitte, Robert! ma palun, lasse mind siin olla. — Wiim läheb üle; ma kõnnin siin edasi ja tagasi, ega mul siis külm ei ole. Toas oli mul just nagu oleks seinad mo pääle langemas olnud.“

„Olgu minu pärast; tehku nii kui tahab“ ümises wend.

Ka teised naesed tahtsiwad hea meelega merekaldale jääda. Nemad tundsiwad ennast nagu oma meeste ligemal olewat, wõisiwad peale selle neid siin ennemalt teretada — ehk kui õnnetumad laenete ohwriks mere põhja langewad, siis ehk neid weel wiimist korda oleks näha wõinud.

Aeg oli väga igaw. Dotajad wahtsiwad ootes homniku poole. Iln jäi ikka wagasemaks, lootus kaswis. Robert oli truiste oma õe juures ootnud, ehk ta kül ligemal pääwal torni pidi wahti minema. Ka oli õde teda mitu korda palunud, magama minna, aga ta kostis: „Ma olen sinuga ühes tulnud ja hirmu tunnud, siis tahan ka sinuga ühes jällenagemise rõõmu tunda.“

Wiimaks läks homnikupoolne taewa serw punasets; üleüldine rõõmu kisa kuulutas pääwa lähenemist. Öö pimedus kadus aeg ajalt. Kiiud tõusis päike kui üks punane kuul udu taga, ja paistis tumedaste metsa ladwade pääle.

Korraga hõiskas Hans, kes ikka üksifilmi mere poole wahtis, ja wiskas mütsi kõrgesse: „Sääl, kas näete, sääl on üks purje!“ kahe käega mere pääle näidates.

„Kus pool?“ kirjendasiwad kõik.

„Sääl, Wisdori pool!“

„Tuba näen!“ kostis noor mõrsja, kes oma peijut hirmuga oli ootnud.

„Sääl hakkab teine purju paistma!“

„Kaugel filmaringi ääres kolmas — neljas!“

„Vaadake, säält tulewad mittu korraga!“ Nii hüüdsiwad mittu häält; rõõm oli kõikide filmist lugeda. Kui üht taewa kingitust nägiwad ootjate filmad lähenema. Kõik oliwad põlwile liiwa pääle mahalangenud Selle ette, kes tormi ja laeneid waigistanud; rõõmus tänu palwe tõusis iga ühe südamest helde Hoidjale taewa poole. Tuul oli peri; nii kui linnud jõusid paadid kaldale.

„Ma näen Peetri paati“, hüüdis Hans, kes oma terase filmaga kõige kaugemale nägi.

„Kas tõeste? kus pool, mo kullake?“ küsis Peetri abikaasa.

„Tõeste! praegu libises ta laene pealt alla. Teie mees on masti juures; tema ligi seisab noor Karl, tema walged juuksed lehiwad tuule käes.“

„Sumal õnnistago sind nägemast!“ tänas naene.

„Vaata ometi Hansuke, kas minu Mooritsjet näed“, palus noor mõrsja.

„Sinu Mooritsjet?“ — ta wahtis ümberringi — „kas tema paadil ei ole must purju ja tema enesel sinine kaelarätik?“

„Jah, jah!“ kostis mõrsja; ta nuttis rõõmu pärast ja pigistas tänulikult Hansu kätt.

„Hans, kas isa ka näed?“ küsis ema tasakeste.

„Kas tall ei ole punane kuub seljas ja must müts peas?“ küsis Robert.

„On küll“, kostis öde.

„Rahju, ei näe!“ ütles wend.

„Mina ka ei näe“, wastas weidi aja pärast Hans ohkades. Ema kurbus kaswis. Seda nähes püüdis Robert öde jälle julgustada ja rääkis: „Tuul on ehk kübara peast äraküffanud!“

„Aga kus kuub jäi“, küsis öde.

„Ta on wist teise kuue punase pääle wõtnud“, rääkis wend edasi.

„Teist ei olnud temal kaasas; seda jättis ta kodu ema kätte lappida“, kostis Hans.

„Martin tuleb wist pärast; ära ole ifka nii mures, armas õde“, tähendas Robert.

„Nüüd näen mina oma peigmeest“, hüüdis mõrjsja, „ta fergitab jo mütsi.“

„Sääl tuleb ka Jürgens, ma tunnen teda tema laiaft purjeft“, kuulutas Hans; aga tema heal wäriſes ja heledad piſarad jookſiwad tal filmiſt.

Kolm poisiſt ja üks weike tüttarlaps hüüdiſid: „Iſa tuleb! iſa tuleb!“ ja jookſiwad rõõmufijaga temale wasta.

Selle wäikeſe karjakeſe ema oli jo ammu külma künka alla hingama läinud; iſa oli nende ainus tugi ja kaitsja.

Nüüd kõlas noore peiju „tere hommiſt!“ Mõne minuti pärast jäi paat liiwa pääl ſeiſma. Noormees hüppas wette ja ruttas kaldale. Pääle ſelle tuliwad ka teiſed; mure kadus.

Eiin tõttas leſknaene oma ainſa pojale, ſääl abikaas oma mehele, ema wäetitega eemal tulewa iſale wasta. Tälleäge-miſe rõõm oli igaihe rinnus. Üks pime wana emakene, keſ enam ükſi káia ei näinud, ruttas tihti komiſtades, tütre tüttar teejuhiks káe kõrwas, mere poole omadele wasta.

Eks aga ei tunnud ühtegi rõõmu. Se õnnerikkas hommiſt ei toonud midagi, miſ tema muret oleks waigiftada wõinud. Ka torniwaht, kellel ifka rõõmus nágu oli, jäi hoopis kurwaks. Aga Hanſu lootus ei langenud; iſa pidi ometi ükſford tulema. Kas ſe wõis olla, et tema ükſi märjas hauas aſet leidis.

„Kas ſa weel midagi ei náe, Hanſuke?“ küſis ema; — poeg wáriſtas pead.

„Sääl filmaringi lähedal on midagi näha; waata hästi!“ ütles onu rõõmsaste.

„Se on üks meremeestele teetähaks pantud waat; tuul on jeda lahtifikunud“, kostis Hans.

„See mõib olla“, ütles onu ja läks ärapääsnud kalameeste juure, kes naeste ja laste keskel oma möödalainud hädast kõnelesiwad:

„Kui tuul weel üks tund aega nii hirmsaste oleks mässanud, siis oleksime kõik äraüppunud.“

„Dige küll“, lisas teine juure, „ma ei oleks uskunud, et meie elusje jääme.“

„Mina ei ole niisugust meremõllu weel näinud, kui täna“, ütles kolmas.

„Kas keegi ei ole minu õmmeest Martinist näinud?“ küsis Robert.

„Si ole näinud; õö oli nii pime, et kätt silma ette ei näinud.“

Pikkamisi astus Robert õe juurde, kes poja kaela ümbert kinnihoides tihti küsis: „Kas ja ei näe weel isa tulema?“

„Si näe!“

„Lee mis tahad, Hans“, ütles Robert, „sääl on üks paat; laened läkitawad teda kalda poole.“

Seda leidis Hans ruttu, aga kohkus ära ja ütles: „Tah tõji, see on üks paat, aga mast puudub. — Ma näen teda ifka selgemast!“ Oma kuulas juure hoolega. „Nüüd — nüüd ma tunnen teda, se on — jah se on meie paat, aga — oh Sumal!“ siin läks ta noor, punane nagu walgeks kui lumi — „ta on tühi!“

„Ta on tühi“, ütles pika ja waewase häälega ema. Kõif lootus oli lõppend.

„Armas Sumal!“ ütles Moorits, „Kas see tõeste Martini paat peaks olema! Sumal halasta, kui see tubli mees äraappunud on!“

„See on minu isa sõiduriist!“ ütles Hans haledaste nuttes.

„Tulge,“ kutsus Robert üht kalameest, „ma tahan teiega mõni sõna rääkida,“ wiis teda eemale ja küsis, kuida lugu tema demehega olla.

„Rahju, Sumal näeb, mul on temast väga kahju. Ma ei wõi salata: Martin ei tule enam ialgi tagasi. Ta uinub merepõhjas. Ma nägin, kui paistis sell filmapilgul, kui kuffuja mast temale just otja ette löi. Siis langes ta ülekaela merde; peale selle tuli kange tuulehoog, see wiis mind temast kaugemale; ma ei jõudnud enam appi minna.“

Üks raste ohkamine kuuldi kõneleja selja taga. Ohkatanud mehed nägivad jääl õnnetumad lehknaest, see oli Else. Tema oli kõik kalamehe juttu kuulnud ja langes nüüd äraminestadest maha.

II.

Else jäi ehmatusest raskete haigeks ja wõitles mittu päewa surmaga, kuni wiimaks osawa arsti abiga paremaks sai, pidi aga kauemaks aegsängi jääma.

Hansul oli palju leinamist. Ta oli alles mures kadunud isa pärast. Nüüd tuli jälle hirm ema surma üle tema südamesse. Ehk küll naabrirahwas ja onu haige eest hoolt kandiswad, siiski jäi kõige suurem mure Hansu peale. Arwa läks ta tõbise juurest ära. Tema oleks ööd ja pääwad walwanud, kui ema teda wahest ei oleks sundinud magama ehk weidi jalutama minna. Mis wähegi ema soowis, tegi Hans, kui

aga mõistis ja jõudis. Viimaks oli ema niipalju paremaks saanud, et sängist välja võis tulla ja ahju paistel lõendamas käia. Arst oli käskinud ettevaatlik olla, muidu võida töbi tagasi tulla ja juure tuua.

Ema istus ahju ees tugitooli pääl; tema kõrval seisis Hans ja wiskas puid ahju. Korraga kuuldi väljas kisa: „tuli lahti! tuli lahti!“ Ohmatades kargas haige püsti ja kaebas käsi kofkulüües: „Armas Jumal! jälle uus õnnetus; mis peab meist saama!“

„Ära karda,“ palus poeg, mina lähan waatan, kus tuli lahti on ja tulen ruttu tagasi.“

„Ei ole wiga, pagari aknast on palju auru ja suitsu väljatulnud; jeda on lapsed näinud ja arwanud tule lahti olewad,“ rääkis Hans tупpa tülles.

„Jumal tänatud,“ armas poeg.

„Aga mis jull wiga on? ja oled jälle liig punane, sinu käed ja hääл wärisewad niisama kui siis, kui töbi jull hakas,“ küüis Hans kartlikult.

„Ei midagi, mo laps; pea on kõik mööda,“ wastas ema lahkest. Aga kõigel jell pääwal ei saanud ta enam magada. Dõsel äratas poega tema kõwa hoigamine. Ta istus sängis ja rääkis üksi jõnu: „Kuula, kuula, kui tuul hulub; nüüd tulewad laened ja neelawad teda ära. Tuli on külas lahti! Meie jureme!“ kühendas ema ja waatas wastaloomuliku silmadega poja peale. Asjata palus Hans ema sängis olla. „See oli paljas aur, tuld ei olnud kuskil“, rääkis ta edasi; aga ema ei tunnud teda, ei kuulnud ka enam tema juttu. Nüüd ei teadnud pois, mis pidi tegema. Seal majas elas üks wana lonkaja leiknaene, jeda kühfus Hans enesele abiks. See aga tegi tema koormat weel raskemaks. „Ei aita enam midagi, ta jureb; jellepärast waakujawad waresjed eile nii tihti; ma

nägin ka walgist rietest und," ümises naene. Waewalt kuulis Hans seda ja jooksis naabrit Peetrit ka appi paluma.

Peetri naene pani ruttu riidesse ja tõttas haige juure. Hans waatis weel kord ema silma, palus tema eest häste hoolt kanda, wõttis kuue selga ja ruttas linna tohtri järele. Kell oli alles neli. Wäljas oli üsna pime, külm ja tuiskas.

„Mina jaadan oma Peetri“, ütles naabri perenaene.

„Si mitte! seni sureb mo ema ära,“ wastas Hans ja jooksis õue. Tema tee käis paksust metsast läbi. Puud raskusiwad tuule käes. Kraaksujad waresed lennawad Hansu jooksmist kuuldes ühest kohast teist ja tuletasiwad ifka jälle naese juttu meelde. Kõik oleks nagu tema ema surma tähendanud. Tihti kukkus ta jookstes juurikate ja küngaste otja maha, aga jälle maast ülesse ja jooksmas. Tema püüdis ifka ema elu alleshoida. Wiimaks, kui tee mittu korda käest kadunud oli, aimas ta linna näha. Kui lind lennas pois tohtre maja juure. Krua koputamise järele tegi üks paha näoga tüdruk aegutades uufe lahti ja küsis: „Mis sa tahad?“

„Tohtri herraga tahan rääkida, aga õige ruttu!“ ütles pois lööfjutades.

Seda ei ole kodu; ta läks tunni aea eest kodust ära ühe juremas haige juure,“ wastas tüdruk.

„Siis üttelge mulle Jumala pärast, kust ma teist arsti wõin leida,“ palus pois.

„Teine arst ei jaada enam ühelegi abi, tema on juba hoopis wana ja nõder, meie herrat aga ei ole linnas'gi,“ kostis tüdruk.

„Mis ma siis pean tegema? Minu ema sureb, kui tohter pea ei tule,“ rääkis waene pois nuttes hirmu higi otja eest pühkides.

„Ega ta nii ruttu ei jure; tule sisse ja oota seni kui herra tuleb“, ütles teenija.

Hansul ei jäänud ka muud nõu üle, läks kööki, istus tooli peale ja ootis pikki filmi abi tulema. Tükk aega läks mööda, enne kui keegi ukse taga kopputas. Hans kargas filmapilgul püsti ja tegi ukse lahti.

„Mis lugu nüüd on? Miks ja nii vara käid?“ küsis tohter. Mollandikult rääkis Hans oma lugu ja palus nii ruttu kui võimalik appi tulla. Ta palus nii liigutawalt, et arst kohe tulla tubas, ehk küll wäsimus teda wäga waemas.

„Dota niikaua, kui ma pruukosti wõttan ja hobusejuht hobuse ettepaneb,“ keelas herra poissi, kes juba tagasi tahtis jooksta, „joo enne kohwi, siis istume peale ja sõidame mõlemad.“

„Mul ei ole nii kaua aega oodata, wast mo ema jureb seni ära,“ wastas Hans.

„Siis tee nii kui arwad,“ ütles herra.

Nüüd oli jo walge hakkunud, ja pois jooksis merekallast mööda tagasi. Päike tõusis ja paistis wahuga kroonitud laenete peale, kes ikka üksteise järele kaldasse weersiwad, nagu oleks nende sundmus, igaweste liikuda. Hommik oli ilus. Talgi ei olnud loodus poisi jüdant nii liigutanud, kui täna. Mure kadus tema jüdamest kui udu päikese eest. Se Sumal, kes merelaenete üle walitseb — kes loomad millionide wiisi wette liikuma on pannud — kes maad ja taewast oma õlade peal kannab ja pilwedele teed juhatab, — se Sumal, kes tänast hommikut iseäranis iluga ehitab, mõtles pois, on ka inimeje elu hoidja. Ta langes põlwili maha ja palus weel jüdamest ema eest Sumalat, kes rahu tema jüdamesse oli saatnud. Sest jaadik sai ta nii rõõmsaks, kui oleks Rõigeför-gem ise tema palwe pääle Namen üttelnud, jeda kuulda wõtta

lubanud. Edasi minnes nägi Hans liiva pääl wee sees midagi läikivat, ruttu tõi ta seda wälja; see oli üks inimese käesuurne merekiwi. Rõõmsa meelega sidus pois laenete kingituse rätliku sisse ja ruttas kodu poole. Oma kodu oli niisamasuguses olemises, kui poeg teda linna minnes nägi. Ta nägu oli kuum, silmad läikisid ja ei tunnud Hansju. Tohter tuli pea, katjus werelöönist, jäi aga kartlikult weidi aega mõtlema, andis siis rohtu sisse, mis ühes oli wõtnud ja jäi mõni tund aega tõhise juure istuma. Saigus läks fergemaks. Puna kadus, magus uni tegi walule otja. Veel üks kord katjus arst werelöönist, pani kae haige otja pääle, tõusis siis tafakeisi üles ja läks Hansju juure kes seni waikselt nurgas oli wahtinud.

„Kudas lugu on?“ küsis Hans.

„Kõik on hästi,“ wastas tohter. „Esite täna Sumalat, et ema surmast pääsnud on. Kui aga abi üks tund hiljem oleks tulnud, siis ei oleks abi loota olnud.“ Reid sõnu rääkides läks ta toast wälja. Hans jooksis järele, andis ta kaele juud ja küsis: „Mil wiisil wõin mina Leid tänada mu ema terweks tegemise eest?“

„Sina oled ise oma ema päästja olnud, armas laps.“

„Oh kui väga hea, et mul midagi teile teie waewa eest anda on; ühe ilusa asja tahan teile anda.“

„Lase mind waadata, mis see ometi on,“ ütles arst naeratades.

„Siin on,“ pakkus Hans oma leitud merekiwi, „ma tean, teie tahate niisugusid asju hea meelega.“

„Oh imet, kust sa seda ilusat tükki oled saanud? Mii juuri merekiwa on wähe leida; peale selle on jüin veel kaks kõrbest ja üks kihu sees näha.“

Rõõmuga rääkis Hans, kuida temale niisugune õnn juhtunud.

„Kas teie ei wõtta teda enesele?“ küsis Hans tohtri otsa mahtides.

„Ei mitte, see on üks kallis asi, aga ma aitan teda sul äramüüa. Hilja aja eest käis minu juures üks Inglismaa mees, see otsis niisugusid asju; ma räägin temaga,“ kostis tohter.

„Olge nii hea, wõtke ta enesele!“ palus pois.

„Ei mitte, mis mina ju emale tegin, oli minu kohus, aga selle raha eest, mis ja oma kiwist saad, osta enestele toitu.“ Peale selle sõitis arst ära.

Ena haigus alanes ja tervis tõusis nii et juba jalu-
tamas wõis käia. Ühel päawal astus tuttav tohter ühe
wõera herraga tuppa.

„Siin mo poeg,“ hakkas ta rääkima, „on herra John-
ston, kes sinu leitud asja tahab osta.“ Ruttu tõi Hans
oma wara wõera kätte; see waatis teda imekspannes ja küsis
wiimaks: „Kust teie seda olete leidnud?“ Hans rääkis.

„Kes teie isa on?“ Tohter juttustas tajakeisi, kuida isaga
lugu oli.

„Teie õnnetus kurwastab mind wäga,“ ütles wõeras
lesenaeje poole pöördes ja kirjutas tema nime oma raama-
tusje. „Seda leitud asja tahan mina osta.“ Wõeras tahtis
kohe raha äramaksja, aga tohter ütles: Laske olla, lähme ja
kuulame linnas diete järele, mis ta peris hind on, küll mina
siis raha seia toon.“ Mõlemad läksiwad ära. Juba teisel
hommikul tõi tohter 75 taalrit Hansu kätte. Ena ja poeg
ehmatastiwad esite ära.

„Muus tohtri herra, kuida pean mina teid tänama teie
hoolekandmise eest?“

„Mina ei ole muud head teinud, kui sinu oma leitud
tükki äramüünud, armas Hans. Täna aga Sumalat, et ta
julle niisugust wara on finfinud.“

Sumalat on meie kohus tänada, armas poeg! Tema abi läbi oleme suurest murest pääsnud. Tema on meie pisarad kuivanud. Küüd võime julgeste talvele wasta minna. Küll kewade jälle tööd toob, et meie nälga ei näe."

"Sumal saab teid aitama," ütles tohter, "tema on teie juures wana sõna; kui häda kõige suurem, siis abi kõige ligem, jälle tõeks lasknud minna."

III.

Kallid jõulud olivad uufe ees. Kõik küla rahwas valmistajiwad enast suure püha wasta. Laste süda tuksus rõõmu pärast. Aga Hans istus emaga waitfelt waitses majakeses Robertit tulema ootes; see pidi neid oma juure wiima, niidu oleks se õhtu neile jälle kurbduft toonud. Mulu ehitas isa neile jõulupuud; Täna ei olnud teda enam nende kestel. Õhtu eel tuli Robert. Silmapilk olivad kõik saanis.

"Küüd võime sõita, ma loodan et külm jo kallale ei tule," ütles wend.

"Sina oled mind häste tekkide jisie mäskinud, ma ei tunne külma jügugi," kostis Els.

Õhtu oli selge ja ilus. Millionide kampa järas tähti taewas. Hobused olivad wirtad; pea hakkas tornist tuli paistma. Roberti laks tüttart ja teise torniwahi kolm poega ruttasiwad põerastele wasta ja wiisid neid sooja tuppa, kus kohwi laud neid juba ootis. Laua juures istus üks wana lõbusa juttuga laewamees, aeg läks hoopfalt edasi. Kui juba tikk õhtud mööda oli läinud, peeti õhtupalwe ja mindi magama. Hommik oli Hans kõige ežite enast ärkanud. Tema oli mures ja nuttis. Tasa läks uks lahti ja ema astus tuppa.

„Minu armas laps, sina nuttad wist isat taga. Tema on küll meie juurest ärälainud, aga armsa taewase Isa juures ajet leidnud. Säält waatab ta praegu meie pääle. Ole siis rahu ja ära näita omule kurba nägu, see teeb temale ka halet meelt.“

Poisil oli kahju, et ema teda nuttma nägi. Seni oliwad nemad ifka kurba nägu üksteise eest warjule hoidnud.

Kelluke hüüdis. Kõik läksiwad juurde tuppä, kus perewanemad jõulupuu oliwad walmistanud, ja igahelge kingituksi kätte jägasiwad.

Korraga seisis ukse ees üks mees. Tema oli näust walge ja otša ees oli tall üks hawa märk. Els kahwatas ära kui furnu.

„Kas meri oma furnuid elawaks teeb?“ küsis tema. Hans oli kõige esimene, kes isa äratundis, jooksis tema kaela ümber ja hüüdis rõõmupärast nuttes:

„Minu isa! minu isa!“

Kõik mure oli mööda.

„Ta elab, ta elab!“ kostis iga ühe juust. Kõik küsisiwad kus ta nii kaua olnud, selle pärast ei saanud ta sõna lausuda. Wiimaks waigistas Robert teised ära ja küsis:

„Ütle ometi, Martin, kus sa jeni olid?“ „Läänemeres ühe saare pääl. Sel hirmsal ööl kuffus mul mast otša ette; mina kuffusin uimatselt merde, olin aga siiski ühe puutükki külge finnihakanud. Kui ma silmad lahti tegin, olin ühes fängis. Maja peremees, üks kalamees, ja tema naine waigistasiwad minu haawast jookswad werd. Siis sain ales kuulda kus ma olin ja kuida sinna sain. See kalamees olla ka see-ford merepääl olnud ja mind kui furnud wee pääl puukükiga ujuma näinud. Ta wõtnud mind oma paati ja wiinud enese juure. Riipalju sain ma aru. Peale selle kadus mu mõis-

tus jälle, ei teadnud, kas olin elus ehk surnud. Kui ma paremaks sain, ei olnud mul naest ega last meeles. Ma ei mäletanud oma nimegi. Kord rääkisin ma ühe arstiga oma lou üle; tema arvas jeda kõik sest otja ette löögist tulewat, andis mulle nõuu haigemajasse minna. Ma tahtsin Daani maale minna, sest selle kalamehe wend, kelle armust ma elasin, läks sinna oma rikka õemehe juure ja lubas minu eest hoolt kanda. Kaks päewa enne jeda, kui meie minema pidime hakkama, tuli üks Inglismaa mees selle saare pääle ja tahtis merekiwa osta —"

"Kas ta nimi ei olnud Johnston?" küsis Hans käsi õerudes.

Tõsi küll, see mees nägi mind, kuulis minu õnetust, ajas minuga juttu ja näidas mulle üht merekiwi, mis ta väga kalliks pidas nimetas ka teie nime. Siis esite tuli ta mul enesel ka meele. See juhtumine saatis mind isamaale tagasi. Kõhe palusin ma üht meest, kes üle mere tuli, mind ühes wõtta. Eila õhtu jõudsin oma külasse, puhkasin tund aega ja —"

"Tõid meile kõige suurema kingituse," rääkis Els edasi.

"See õnnelik juhtumine on merekiwi käbi tulnud," ütles Roberti kaastööline.

"See ei ole mitte juhtumine, waid Jumala imelik saatmine," kostis Robert.

Allnimetud trüfikojas saab see aasta
ilmuma:

Wörn kreisi
Kalender 1882.

Selle sees on peale kuupääwade ja kuu-
warjutuste, Laadade pidamise pääwad Gesti-
Liivi- ja Kuuramaal, wene Keisri Sugu-
wõsa, Posti- ja telegrahwi-taksid j. n. e. j. n. e.
Lõpeks weel üks lõbus jutustus.

Wörn kreisi Kalender 1882 saab Augusti
kuul wälja tulema ja on igas raamatupoodis
ja ka tõistes poodides saada.

Hind 10 kop.

W. Schreiber'i
raamatu trükkikoda Wörul.